

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jexuxa Salegi Oruesagasti

*Urretxu,
Gipuzkoa
(1921)*

Aurkibidea

Biografia

Jexuxa Urretxuko kale-etxe batean jaio zen; aita-amak Azpurutxukoak zituen, lan egitera Urretxura joandakoak. Eskolan Urretxun ibili zen, baina asko galdu zuen; izan ere, ama gaizki zuen eta hura zaindu beharra izaten zuen. Hamalau urte zituela, Urretxuko Ugalde lantegian hasi zen lanean; urte batzuk bertan egin, eta berriro ere etxera bueltatu zen ama zaintzera. Hogeita bi, urterekin Ramon Esnaola musikariarekin nobio hasi zen, urtebetera ezkondu eta bi alaba izan zituzten.

Zintak

URR-037

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Pildain Larrañaga, Itziar
- **Data:** 2011-11-25
- **Iraupena:** 80 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

URR-038

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Pildain Larrañaga, Itziar
- **Data:** 2011-11-25
- **Iraupena:** 21 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Aitaren ogibidea, garraioa

- **Erref:** URR-037/003
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:01:02. **Bukatu:** 00:02:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Aitak zaldia zeukan, eta mandatari-lanetan aritzen zen inguruko herrietan. Gerora, Frantziatik kamioia ekarri zuen, eta harekin egiten zuen lan. Garai hartan, osaba zen inguruko taxilari bakarra.

2. Etxeko komunean, mugarría

- **Erref:** URR-037/005
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:03:59. **Bukatu:** 00:07:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak

Laburpena:

Amaren jaiotetxea Azkoitiko lurren mugan zegoen. Lursail haien ezaugarriei buruz hitz egiten du. Etxearen barruan, komunean, dago mugarría.

3. "Koliko miserere"

- **Erref:** URR-037/007
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:07:21. **Bukatu:** 00:09:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

Laburpena:

Jexuxaren anaiak Txintxurretarenean jaio ziren, eliza parean. Anaia hura hil egin zen eztarriko infekzio baten ondorioz. Garai hartan, ordea, ez zekiten askorik gaixotasunei buruz, eta "koliko miserere" izena ematen zieten denei.

4. Etxean, garraiolari ugari

- **Erref:** URR-037/008
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:09:02. **Bukatu:** 00:12:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:

Aitak kamioia izan baino lehen, baziren herrian USA kamioi frantsesak. Aitona maitemindu egin zen kamioi harekin. Osaba taxilari-lanetan hasi zen, kanpotik etortzen zen jende aberatsa batetik bestera eramateko.

5. Zestoako uraren onurak eta kalteak

- **Erref:** URR-037/009
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:12:31. **Bukatu:** 00:13:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Zestoako ura gibelerako ona omen zen. Salgai egoten zen, baina amari kalte egiten zion.

6. Aitak kamioiarekin egiten zituen lanak

- **Erref:** URR-037/010
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:13:21. **Bukatu:** 00:15:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak

Laburpena:

Zumarragan Urola hotela eta Paraiso hotela zeuden. Han, biltegi batean, zerealak egoten ziren gordeta. Aitak Arrasateko Santa Agedara kamioia janariz beteta eramaten zuen.

7. Mojak bizi ziren eraikinaren erabilera

- **Erref:** URR-037/016
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:38:11. **Bukatu:** 00:39:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:

Mojen eskolara joan zen Jesusa. Mojak bizi ziren eraikina nolakoa zen eta zertarako erabiltzen zuten azaltzen du.

8. Ama zaintzeagatik, eskola asko galdu

- **Erref:** URR-037/018
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:41:01. **Bukatu:** 00:42:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Eskola asko galdu zuen Jesusak, ama zaintzen geratzearren. Minak izaten zituenean, nola moldatzen ziren azaltzen du.

9. Etxeko lanak, Jexuxaren gain

- **Erref:** URR-037/022
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:50:56. **Bukatu:** 00:53:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Jexuxa arduratzen zen etxeko lanez. Eta, horregatik, eskola asko galdu zuen. Ama zaintzen ibili izan da beti Jexuxa; eta, azkenean, 87 urterekin hil zen hura.

10. Anaia, soldaduen txofer

- **Erref:** URR-037/026
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 01:01:34. **Bukatu:** 01:02:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra garaian, anaia gerrarako deitu zuten; eta, txofer zenez, soldaduak batetik bestera eramateaz arduratzen zen. Soldaduak urte pare bat egon ziren herrian.

11. Bonbardaketa beldurgarriak

- **Erref:** URR-037/027
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 01:02:44. **Bukatu:** 01:05:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bonbardaketak beldurgarriak izaten ziren. Zumarragan, hiru lagun hil ziren. Beraiek, etxean, bonbetatik babesteko, nola moldatzen ziren aipatzen du.

12. Errazionamenduari, "sorramiento"

- **Erref:** URR-037/033
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 01:15:37. **Bukatu:** 01:17:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Errazionamendua iristen zenean, erdaraz ematen zuten horren berri udaletxeko langileek. Aitak euskaraz egiteko, errieta egiten zuen. Lehengusu txikiak, oraindik erdaraz ez zekien, eta "sorramiento" deitzen zion errazionamenduari.

13. Ezkontza eguneko kontuak

- **Erref:** URR-038/008

- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:17:26. **Bukatu:** 00:20:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Jexuxa Arantzazun ezkondu zen. Orbegozok, Jexuxaren senargaiaren nagusiak, ezkongaienezat automobila eta familiakoentzat autobusa jarri zien. Oñatitik Arantzazura bidean mareatu eta botaka egin zuen Jexuxak. Banketean, oilaskoa jan zuten. Fraideek organoa jo zuten elizkizunean. Ezkongaien urduritasunak...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-14

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com